

ISSN2078-144X. Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. 2012. Випуск6. С.170-180

Visnyk of Lviv University. Series Sociology. 2012. Issue 6P. 170-180

УДК 316.3:316.273

Етносоціокультурний аспект кризового стану українського суспільства (проблеми поняттєвого забезпечення)

Я. М. Балановський

*Уманський державний педагогічний інститут імені Павла Тичини,
вул. Садова, 28, м. Умань, Україна, 20300,*

balanovskuy@i.ua

Аналіз еволюції кризового стану етносоціокультурної системи, що історично сформувалася в Україні, потребує адекватного за своїм змістом поняттєвого забезпечення. Стаття спрямована на вирішення цієї, актуальної і для української етносоціології, проблеми. «Етнос» інтерпретується як найзагальніше поняття, зміст якого охоплює виміри усього класу етносоціокультурних систем. Відповідно, у змісті поняття «нація» відображаються виміри особливого типу систем цього класу.

Ключові слова: етносоціокультурна система, етнос, нація, ідеальний тип.

Етноси розрізняються між собою за різними критеріями. Наприклад, етнос, що проживає у державі, яку він створив, зазвичай дає їй власне ім'я – етніонім. Так український етнос дав створеній ним державі ім'я – Україна. Ця специфіка позначається дефініцією «титульний етнос». Відповідно, усі інші етноси, що проживають на території цієї держави, не є титульними. Отже, титульним етносом в Україні є українці. Подібно до того, як у РФ титульним етносом є росіяни, у Франції – французи, Чехії – чехи, Татарстані – татари і т. д.

Населення жодної із держав, що існують на нашій планеті, не є моноетнічним. Тобто усі люди, що є громадянами певної держави в етнічній площині аналізу, відносяться до різних етносів. Один із етносів, зазвичай ним є титульний, кількісно переважає усі інші. Ця його характеристика позначається терміном «більшість», «домінування». Отже, «етнічна більшість», «домінуючий етнос» - це той, що кількісно переважає усі інші етнічні утворення на території певної держави. Решта етносів є етнічними меншинами. Наприклад, за результатами всеукраїнського перепису населення, що проводився в Україні у 2001 році, на території нашої держави проживає близько 130 етнічних груп.

Частка українського етносу від загальної чисельності населення складає абсолютну більшість – 77,8%. Усі інші етнічні групи із тих, що існують сьогодні в Україні, є кількісно меншими за український етнос, відтак вони кваліфікуються як етнічні меншини.

Відмова від фіксації таких характеристик етносів, як їх «кількість», є політичним, а не науковим підходом, не можна вважати науковою позицію, спрямовану на відмову від терміну «етнічна більшість» з тієї причини, що у «у свідомості переважної більшості наших людей термін «меншина» сприймається як такий, що має принизливе смислове навантаження». [11, с.28]. Зміст поняття «етнічна меншість» - об'єктивна характеристика певної етнічної групи.

Список використаної літератури

11. Рудницька Т. Етнос і нація: спроба понятійно-термінологічного розмежування/ Т. Рудницька// Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1998. - №3.